Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentaria in universam artis logicam - Cod. Ettenheim-Münster 277

[S.l.], [17. Jahrh.]

Dvbivm dvodecimvm

urn:nbn:de:bsz:31-129937

Visual Library

DVBIVM DVODECIMVM

Quid sit Accens 5 predicabile

Posquam absolvit omnia Porph. quae ad centum rei dictorandam spectant aggredit 4° cap. Tractatum de Accidente eius descriptionem et divisionem proponens sed nos antequam illud definiemus et dividemus videbimus quid hoc nomen accens significet et quod duplex habeat ~~[illegible]~~ significatum. Sumitur ergo Et uno quoque dividitur omnia substantiam in divisione qua dividitur ens in substantiam et accens et hac ratione accens est nomen quoque impositionis significans ~~[illegible]~~ naturas 9. predicamentorum accidentalium ut quantitatem relationem &c. et sic accens dicitur inhaerere sumitur non quod inhaerentia actualis vel actu mere sumitur sit eius centia sed quia ex sua natura dicit ordinem ad inhaerendum et de Accidente hoc modo accipit nos non hic agimus sed ad alium locum spectat.

Alio modo sumitur accens prout dividitur omnia genus speciem differentiam et proprium in divisione quae supra 5 predicabilia sunt divisa et sic accens est nomen eius impositionis significans quandam relationem rationis quae natura aliqua ad sua inferiora sub certa ratione referuntur et materiali hoc 5 predicabilis formaliter sumpti sunt omnia predicamenta tam substantiae quam accidentis. His praeintellectis descriptiones a Porph. tradita facili percipi poterunt. Tradit ergo Porph. nobis 3 descriptiones accidentis 5 predicabilis.

Ita est Accens est quod adest vel abest sit sumitur corruptionem. Explicatur descriptio Ly abest vel adest potest sumi et. Uno modo realiter et in esse physico sicut aqua adest calidilas secundum realem et physicam maxime tantum quando est calida et abest physice et realiter quando non est calida et sic non sumitur hic, tum quia Porph. contradiceret sibi ipsi in sua divisione inferius facta tum quia adest vel abest hoc modo non competit omnibus accidentibus cum multa sint predicata accidentalia quae sunt entia rationis et hoc per realem maxime tantum sumitur adest non ponunt ut de se patet non n. secundum intentio speciei v. g. realiter et physice existit in homine quando de ipso predicatur.

Alio modo potest sumi adest vel abest intellectualiter seu intentionaliter vel ut explicat Caiet. sumitur per affirmationem et negationem ita quod adest importet

compositionem quae sit per affirmationem et absque divisionem quae sit per negationem
ita ut sensus sit accidens est quod absque vel adeo hoc est affirmatur et negatur et
sic accipitur in hoc loco.
Illa particula intermedia est nota copulationis non simul sed successive et
indifferenter, non quod simul affirmatur et negatur hoc non implicat. Ly praeter
subiecti corruptionem non potest esse accipi 1° pro corruptione secundum rem et de
tali corruptione hic sermo non est. 2° pro corruptione secundum illum subiecti
ita ut sensus sit praeter subiecti corruptionem absque eo quod intelligatur laesa subiecti
centrum aut diminuta existimamus non saltem accidentis integre complete
et salva sua centra posse intelligi non tantum per simplicem apprehensionem sed
verum iudicium intellectuale absque accidente quia accidens nec est de centrum subiecti nec quod
ortum ex praedicatis centralibus sicut est 3a quilibet res ut integre concipiatur absque
laesione sua centrum petit praedicata centralia et proprietates ab illis dimanantes
sicque nullo modo potest concipi per verum iudicium intellectuale salva
eius centra et proprietatibus quia patitur laesionem et detrimentum in perfectione
et integritate sibi centraliter debita ad ipsum perfectionem spectat proprium 4
praedicabile non quidem tamquam pars centrum sed ut quod dimanans ab centro
ut dictum.
Dicimus non tantum per simplicem apprehensionem sed per iudicium quia accidens non tantum potest per quam
operationem mentis apprehendi sine subiecti corruptione sed non potest per verum iudicium de
illo negari potest eius corruptionem cuius ratio haec est, si non tantum per simplicem apprehensionem
posset accidens separari a subiecto salva eius centra non distinguerentur
a proprio 4 praedicabili. possumus enim non apprehendere totam centrum v.g.
hominis absque risibilitate apprehendendo tantum genus et differentiam eius quod accidens
est hic aliquid aliud per quod distinguatur a proprio et hoc est quod accidens potest
per verum iudicium negari de subiecto salva illius centra ut ipsa duo corpus
non est niger vel non contrarium praedicati accidentalis potest non dici de subiecto
ut corpus est albus, nec te moveat quomodo istae propositiones possunt esse verae cum
nullus corpus albus reperiatur et omnes sunt nigri et ab eo quod res est vel non est oratio
dicatur vera vel falsa. quia aliquam propositionem esse veram ostendit esse 1° simpliciter

2o sic. Hoc est cum aliquo addito et sic constat quod ista propositio corvus non est niger
non est simpliciter vera est tamen vera sic cum aliquo addito sic: per subtractionem
hoc est non prohibetur esse vera ex subtractione non non ideo ista est falsa quia
negatio nigredinis inseratur naturae corvinae sed aliunde quia cuilibet corvo secundum
rem commuta est nigredo, unde non intendunt physici dicere vere intelligi
nigrum et non nigrum simpliciter sed cum ista clausula per subtractionem.
2a Dictio hoc est. Accidens est quod contingit eidem mere et non mere. Haec
dictio bona est et accurate explicat naturam accidentis. Per hoc contingit
differt accidens a proprio sequitur non quod accidens ipsi fortuito rei adveniat et non ab
ipsa essentia oriatur et est haec dictio explicanda sicut precedens illud mere et non
mere non intelligitur quod simul eidem accidenti possit convenire respectu eiusdem
subtracti hoc non est impossibile sed successive, hoc abest dicit sumi vel secundum rem
si est accidens separabile ut calidilas respectu aquae, dormire respectu hominis
vel secundum aliud si est accidens inseparabile et sic intelligitur secundum salva
sua essentia modo cum isto accidenti modo sine illo per negationem sive per
indicium negativum et sic sensus fit. Accidens est quod intelligitur oratione
compositiva mere et non mere salva propria subtracti essentia.
3a Dictio. Accidens est quod neque est genus neque species nec differentia nec
proprium sed a. est in subtracto. Haec dictio non sufficienter declarat
naturam accidentis licet dicit per negationes ubi patet quomodo definiendi
reprehendendus non est praesertim si res per alias dictiones explicata manet ut
iam factum est. Hoc a. sed est in subtracto est ita intelligendum non quod accidens
sed inhaereat subtracto reatur et actu alias nullum durat accidens separabile
sed quod sed inhaereat subtracto inhaerentia praedicationis ut ita dicam hoc est
ut sed se habeat respectu subtracti tanquam praedicatum accidentale et ut
quod plane extra eius essentiam constitutum.

Ista 3 definitiones Porphyr. An accidentis naturam ut est 5 praedicabile
et vere explicant dubium est inter Auctores quidam asserunt Porphyr.
tantum definivisse naturam realem cum primo Intentionem Accidentis non v. 2 Int. 5 praedicabilis
Unde assignant ipsi aliam definitionem pro Accidente ut est 5 praedicabile
et in primis definitionem centralem hoc modo Accidens est vere respiciens plura
accidentaliter et contingenter. Descriptivam v. istam. Accidens est id quod praedi-
catur de pluribus accidentaliter et contingenter.
Verum duae priores definitiones Porphyr. Accidentis ab his ijs auctores
isti adducunt vel parum vel nil differunt nisi in accidentis naturam
ut 5 praedicabili probe explicant si tamen recte cum Caiet. et Scoto intelligantur.
Et 1a quidem definitio accidens est quod adest et abest praeter subiecti corruptionem
sic est intelligenda. accidens est vere quod adest et abest non per realem inhae-
rentiam ut calor aliquando adest manui et aliquando abest ab illa sed adest
et abest per praedicationem per affirmationem sic: et negationem. Et licet tamen adest
et abest sequentur actum tamen explicari debent per potentiam ita ut sensus sit
Accidens est quod potest adesse et abesse subiecto praeter eius corruptionem.
2a in definitione Accidens est quod contingit eidem inesse et non inesse eodem modo
explicari debet. — Ad quaestionem ergo quod sit accidens 5 praedicabile bene
Respondetur per definitionem tam parum ijm E. a Porphyr. traditam nisi in per 3
Licet illa quae dat per negationem non adeo videtur accommodata ad declarandam
accidentis naturam, Auctores tamen illi qui supra relatas definitiones addiderunt
et excogitarunt laudandi sunt, ponuntque eorum definitiones in scholis usurpari
quae in satis bene declarant naturam 5 praedicabilis.
His Expositis facile erit alijs statuere Choices sit ergo. Cho 1a
3 Definitiones Accidentis a Porphyr. traditae sunt bonae.
Haec Cho patet ex eo quod omnes physici coeunt has definitiones tamquam legi-
timas recipiant.

Ch° 2a. Accidens ut est praedicabile recte definit Porphyrius
Accidens est quod adest et abest praeter subjecti corruptionem.
Item Porphyrius Accidens est quod contingit eidem inesse et non inesse.
Haec Ch° est probabilis dubii responsum plures qui dubii in explicatione huius definitionis.
Ch° 3 Definitiones ab Auctoribus fabricatae ut Accidens est entitas respiciens plura accidentaliter et contingenter. Item Accidens est quod praedicatur de pluribus accidentaliter et contingenter non bonae sunt.
Ch° 4. Definitiones istae dantur per genus et differentiam quae sit bona. Per hoc entitas respiciens plura convenit accidens cum omnibus aliis praedicabilibus. Per hoc accidentaliter differt a genere specie et differentia. Per hoc contingenter differt a proprio quod non convenit subjecto contingenter sed necessario et quod proprium necessario convenit subjecto etc. ex eo quod fit quod fluens ab ipsis praedicabilis essentialiter. Unde aliqui in definitione proprii addunt dicentes proprium est id quod praedicatur de pluribus accidentaliter et necessario sed ista definitio non distinguitur a necessario specie. data ex eo quod proprium sit quod ab essentia emanans specie quod necessario competit subjecto. Ex quo non aliud discrimen colligitur inter proprium et accidens sed: quod subjectum negatur salva essentia et integritate sine proprio intelligi, bene sine accidente, ut quam species dicitur est.
Ch° 4. Divisio Porphyrii dividit Accidens in separabile et inseparabile est secundum intentionem quae maxime accidenti et separatione reali.
Hoc est illud quod subsistat 2ae Intentionis accidentis aliud potest separari a subjecto ut calor ab aqua, somnus a Petro, aliud non potest separari realiter ut albedo a cygno, nigredo a corvo.
Probatur Ch° si non intellexisset Porphyrius separationem intentionalem sine quod subjectum saltem intellectum assignasset definitionem accidentis quae dicebat Accidens posse adesse et abesse sine subjecti corruptione si quidem datur aliquod accidens inseparabile ergo cum illi non competeret definitio Accidentis et consequenter esset diminuta.

Arg. 1. Ad pb. accns n ce vrte. Accns nulla hl inferiora de qt
pdicat go n e vrte. pbo ans. album v. g. e accns et idem dicimus de
oib accidentib vel hl hoc vel illud album p suis inferioribus vel Petrum
aut Paulum aut alia sutta in hac fro neutrum pt dici go accns nulla
hl inferiora. pm dici neqt qa de hoc et illo albo album pdicat in
qd go n ut s pdicabili. Nec E. pt dici qd plr Paulus et Petrus
st inferiora speci go n accidentis. pet cfq qa nil pt stineri in rpti
superiori.
Rx nydo ans ad pb. dar inferiora accidentis n ce hoc et illud album
hoc et illud accns vel recte pbat argtm sed inferiora albi v. g. ut e
s pdicabili st Petrus et Paulus Eiusq et alia et respu hoc hl
rationem s pdicabilis. Ad pb. Rx occdo Petrum et Paulum ce inferiora
speci sed sub diversa rone qd n impedit qn in aliam superiorem rationem
respicere possunt.
Qa 1. Defrom Arg 2o. Mors et combustio st accidentia respu hois et
domus et tn n possunt abce et adce sine sttu corruptione go defrom acci
dentis mala. ma. e certa ista n. st pdicatio accidentalis hoc e mortuus
domus e combusta. plr m. impossibili e qd sit hl et mors sit in hoc
et idem e de combustione respu domus.
Ad hoc argtm omissis aliis solet. Rx cum Caut. illa n ce pdicata
s pdicabilis rao e qa st pdicata repugnantia sutto. s a. pdicabili
e pdicatum convenientis sutto. Unde n mirum qd ista pdicata n possunt
ce sine sttu corruptione.
Qa Hac ppo e vera hoc e mortuus go pdicatum convenit sttu et n repugnat
Rx hanc ppoem ce veram cum ampliatione sc: id qd fuit hoc mortuum e.
Vel dices hanc ppoem ce veram p Synechoden sumendo. Ptem p toto
ut corpus pt dici mortuum hoc e privatum vita.

Arg. 3. Forma substantialis potest abesse et adesse materiae absque eius corruptione et tamen forma substantialis non est accidens ut patet. ergo definitio accidentis convenit alteri, a definito. ma patet. materia non corrumpitur quando forma ab illa separatur sed dicunt physici totum compositum corrumpitur.

Rx 1°. Formam substantialem esse accidens respectu materiae quia non spectat ad essentiam eius quae concessa maiori d° ma. et tamen non est accidens praedicamentali secundo ma. praedicabili negatur ma. Rx 2°. Formam substantialem non dici accidens respectu materiae licet possit abesse et adesse sine eius corruptione quia nomen sumitur a quo accidens 6 praedicabili dicitur abesse et adesse intelligitur totum compositum quod non est materia sola Rx quod patet ad argum.

Ad 1. sol. arg. sic. substantia non potest suscipere denominationem 5. praedicabilis ergo illa solutio falsa. probatur antecedens quod est 5 praedicabile suscipit magis et minus sed substantia non suscipit magis et minus ergo substantia non potest esse 5 praedicabile. Rx negando antecedens ad probationem dicitur d° ma. Accidens physicum suscipit magis et minus secundo ma logicum negatur ma. neque tamen omne accidens physicum suscipit magis et minus ut patet in illis et volunt. et dicit. Dato quod Aristoteles fuerit locutus de accidentibus logicalibus quod suscipiant magis et minus ad tamen non intelligit de omnibus sed de aliquibus tamen quod nos non negamus

Et haec de 6. praedicabilibus.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST